

Biuletyn Informacji Publicznej

Instytutu Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Dane osoby z katalogu osób "rozpracowywanych"

Imiona: Helena

Nazwisko: Wardal

Miejsce urodzenia: Mierzwiączka pow. Puławy

Data urodzenia: 16-01-1921

Imię ojca: Władysław

Imię matki: Antonina

Dodatkowe informacje:

Treść zapisów ewidencyjnych

Opis materiałów	Stan zachowania	Uwagi
<p>Helena Wardal (ur. w styczniu 1921) w okresie okupacji niemieckiej (od 1943 r. lub wcześniej), a następnie podczas okupacji sowieckiej (od końca lipca 1944) była łączniczką i sanitariuszką konspiracyjnych grup i partyzanckich oddziałów Armii Krajowej w obwodzie Puławy AK (między innymi w patrolu chor. Kazimierza Kielczykowskiego „Błyska” i w oddziale por. Franciszka Jaskulskiego „Zagończyka”). Nosila pseudonim „Ramzesowa”. W lipcu 1945 została skierowana przez jednego z dowódców niepodległościowej konspiracji w pow. Puławy do Łodzi, gdzie dn. 1 września 1945 została aresztowana przez UB (wraz z Marianem Grabskim z b. AK w Dęblinie i innymi konspiratorami). Helena Wardal figuruje w aktach ewidencyjnych, dziennikach archiwalnych i kartotekach MBP/MSW oraz WUBP i KM MO w Łodzi z lat 1945-1946. Zapisano w nich między innymi, że Helena Wardal "w okresie do 1.9.1945 r. była łączniczką w grupie >Orlika< [tj. najprawdopodobniej kpt. / mjr Mariana Bernaciaka „Orlika” z AK w Puławach i Dęblinie], przechowywała relacje o wykonaniu wyroków śmierci w okręgu łódzkim przez grupę NSZ >Błyskawica< i przewoziła literaturę organizacyjną. Wyrokiem Najwyższego Sądu Wojskowego na sesji wyjazdowej w Łodzi z dnia 29.09.1945 (...) skazana na karę śmierci. Wyrok wykonano [dnia 1.10.1945]”. W kartotece WUBP w Łodzi zapisano także, że Helena Wardal to "członek grupy egzekucyjnej NSZ >Błyskawica< od lipca [1945 r.] do chwili aresztowania dn. 1.9.1945, pełniła funkcję łączniczki".</p>		<p>Wpis na podstawie zapisów ewidencyjno-kartotecznych.</p>

Helena Wardal pseudonim „Ramzesowa” figuruje jako "podejrzana" wraz z 10 innymi osobami w aktach śledztwa UB z Wydziału Śledczego WUBP w Łodzi (Śledztwa nr W846/45) i w aktach sądowych z września i października 1945. Akta te dot. sprawy karnej prowadzonej przeciwko Marianowi Grabskiemu (ur. dn. 28.07.1907) oraz 10 innym "podejrzany" w tym Heleny Wardal o "przynależność do nielegalnej organizacji" (tj. do "Grupy Egzekucyjnej NSZ >Błyskawica<"). Byli oni także podejrzani o "nielegalne posiadanie broni palnej" oraz o zastrzelenie 4 komunistycznych aktywistów i członków PPR. Akta te zawierają m.in. "postanowienie o pociągnięciu [Heleny Wardal] do odpowiedzialności karnej", akt oskarżenia z dn. 19.09.1945 i odpis wyroku komunistycznego Najwyższego Sądu Wojskowego na sesji wyjazdowej w Łodzi z dn. 29.09.1945. Helena Wardal została oskarżona m.in. o to, że "będąc łączniczką w grupie egzekucyjnej Grabskiego Mariana przywoziła konspiracyjne gazetki" i rozkazy i "przechowywała u siebie wyroki śmierci" (tj. prawdopodobnie pisemne sprawozdania z wyroków śmierci wykonanych przez ww. grupę na czterech komunistycznych aktywistach). Str. 129 ww. akt zawiera protokół wykonania kary śmierci na Helenie Wardal z dnia 1.10. 1945.

IPN Ld PF12/2053 (6749/III).

Helena Wardal pseudonim „Ramzesowa” figuruje jako "oskarżona" i następnie jako "skazana" wraz z 9 innymi aresztowanymi i oskarżonymi członkami antykomunistycznej organizacji zbrojnej "Grupa Egzekucyjna NSZ >Błyskawica<" w aktach Najwyższego Sądu Wojskowego w Warszawie zatytułowanych "Grabski Marian i inni". Byli oni oskarżeni m.in. o "przynależność" do Narodowych Sił Zbrojnych, "nielegalne posiadanie broni" oraz o "udział w zabójstwie" czterech działaczy komunistycznej PPR i instytucji państwowych. Wyrokiem Najwyższego Sądu Wojskowego na sesji wyjazdowej w Łodzi z dnia 29.09.1945 24-letnia wówczas Helena Wardal (od roku 1942 wdowa wychowująca dwójkę małych dzieci) została skazana na karę śmierci. W ww. aktach sądowych zapisano m.in. (na str. 242), że "oskarżona Wardal Helena" nie przyznaje się "do należenia do N.S.Z. [Narodowych Sił Zbrojnych]".

IPN BU 814/45 (4376/45), IPN BU 878/66 (III/433/66).

Helena Wardal figuruje jako "osoba przechodząca w sprawie" wraz z 10 innymi osobami w aktach śledztwa UB z Wydziału Śledczego WUBP w Łodzi prowadzonego przeciwko Marianowi Guligowskiemu podejrzanemu o członkostwo oraz sprawowanie funkcji kierowniczych w Narodowych Sił Zbrojnych na terenie Łodzi, o nielegalne posiadanie broni palnej oraz o likwidację czterech komunistycznych działaczy. Akta te zawierają m.in. doniesienia tajnych informatorów UB o pseudonimach "Młot", "Sokół" i "Działacz", raporty i służbowe notatki UB. Do ww. akt załączono akt oskarżenia z dnia 19.09.1945 (w którym figuruje m.in. Helena Wardal) oraz odpis wyroku Najwyższego Sądu Wojskowego na sesji wyjazdowej w Łodzi z dnia 29.09.1945.

IPN Ld PF12/1675 t. 2 (5436/III, 5436/VII).

Helena Wardal pseud. „Ramzesowa” figuruje w aktach administracyjnych UB z WUBP w Łodzi z września 1945 i miesięcy następnych opisanych jako "Sprawozdania kierownictwa WUBP w Łodzi za lata 1945-1946". Helena Wardal figuruje w punkcie 5 sprawozdania kierownika Wydz. I WUBP w Łodzi dot. zatrzymania przez funkcjonariuszy UB w dniu 1 września 1945 "dowódcy grupy egzekucyjnej NSZ z leśnego oddziału >Orlika<". Zapisano, że wraz tym dowódcą (tj. Marianem Grabskim pseud. "Spec") "zatrzymano łączniczkę tej grupy Wardal Helenę pseud. „Ramzesowa” oraz innych członków grupy" (str. 18-19).

IPN Ld PF10/1 (1/X).

Helena Wardal pseud. „Ramzesowa” występuje w aktach kartotecznych Komendy Miejskiej MO w Łodzi z lat 1956-1977 zatytułowanych "Kartoteka historyczna - czynu". Zakres tej "kartoteki pomocniczej" obejmuje przede wszystkim dane osobowe, dane o prowadzonych sprawach operacyjnych i śledczych oraz sygnatury materiałów archiwalnych UB i SB dotyczących "figurantów" ww. spraw - związanych z antykomunistycznymi organizacjami zbrojnymi i politycznymi działającymi w latach 1945-1955 na terenie Łodzi i woj. łódzkiego, w tym dot. kilkunastu członków "Grupy Egzekucyjnej NSZ >Błyskawica<".

IPN Ld 030/346.

Helena Wardal pseudonim „Ramzesowa” figuruje wraz z 18 innymi osobami w opracowaniu nr 49 Wydz. "C" KM MO w Łodzi z roku 1974 zatytułowanym "Nielegalna organizacja pod nazwą Grupa Egzekucyjna NSZ >Błyskawica<". W tym opracowaniu zawarto m.in. charakterystykę ww. organizacji i kwestionariusze osobowe jej członków (ta 19-osobowa antykomunistyczna organizacja zbrojna działała w okresie od lipca do września 1945 na terenie Łodzi i okolic Łęczycy). W kwestionariuszu osobowym dot. Heleny Wardal pseudonim „Ramzesowa” zapisano między innymi, że ww. to „członek grupy egzekucyjnej >Błyskawica< od początkowych dni sierpnia 1945 r. do chwili aresztowania, tj. do 1.9.1945 r. Pełniła funkcję łączniczki między Marianem Grabskim a >Orlikiem< (...)". Helena Wardal jest także wzmiankowana jako uczestniczka konspiracyjnego zebrania części członków i dowódców organizacji "Błyskawica" w dniu 13 sierpnia 1945.

IPN Ld 030/49.